

ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์

สิรินาฏ วารินสุข* ไชยรัตน์ ปรานี** สุกพัฒนา หอมบุปผา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะพร้อมทั้งสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 384 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมากและมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับนานๆ ครั้ง

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมครูและด้านอาคารสถานที่

3. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ได้แก่ ตัวแปรพยากรณ์ ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน และด้านพฤติกรรมครูซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เกิดจากการนำตัวแปรพยากรณ์ทั้งสองเท่ากับ .480 และค่าประสิทธิภาพการพยากรณ์ คิดเป็นร้อยละ 23 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

$$Y' = 1.509 + 0.250X_7 + 0.048X_3$$

$$Z' = 0.457Z_{x7} + 0.092Z_{x3}$$

คำสำคัญ: พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ, ปัจจัยสภาพแวดล้อม, นักเรียน

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2556

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

*** อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Environmental Factors in Schools Affecting Public Mind Behaviors of Prathomsuksa Six Students Under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office

Sirinat Warinsook^{*} Chairat Pranee^{**} Supattana Hombubpha^{***}

Abstract

The purposes of this study were to examine environmental factors and public mind behaviors of Prathomsuksa 6 students enrollees in schools administered by Nakhon Sawan Educational Service Area Office. The researcher also examined the relationships between these environmental factors and these public mind behaviors. The sample of the study comprised 384 students in Prathomsuksa Six students enrolled in the first semester of the academic year 2013 obtained by the stratified random sampling method. The research instrument was a tripartite questionnaire. The statistics used in this study were percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient, multiple regression analysis, and the researcher selected variables for the predictive equations through applications of the stepwise method. The results of the research were as follows:

1. In respect environmental factors at the schools in question affected students' public mind behaviors at the high level of appropriateness. The public mind behaviors of the students under study were found to be at the level of behaviors with low frequency.

2. The factors on the influence of friends, student activities, instruction and study, teacher behaviors and school facilities all affected the public mind behaviors of the students, statistically significant at the level of .05.

3. The variables predictive of student public mind behaviors at the statistically significant level of .05 were the influence of friends and teacher behaviors with a multiple correlation coefficient value of 0.480 and a standard predictive error which accounted for 23 percent and the equations for prediction are as follows:

$$Y' = 1.509 + 0.250X_7 + 0.048X_3$$

$$Z' = 0.457Z_{x7} + 0.092Z_{x3}$$

Keywords: Public mind behaviors, Environmental factors, Student

^{*} Student in Master of Education degree in Educational Research and Evaluation program Nakhon Sawan Rajabhat University, 2013

^{**} Assistant Professor Faculty of Education in Nakhon Sawan Rajabhat University

^{***} Lecturer Faculty of Education in Nakhon Sawan Rajabhat University

บทนำ

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาสู่การเปลี่ยนแปลงด้านบริบทของสังคมไทย ส่งผลกระทบทั้งในด้านที่เป็นคุณและเป็นโทษ ในระดับต่างๆ โดยเฉพาะความเติบโตทางด้านวัตถุที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทำให้เกิดวัฒนธรรม บริโภคนิยม วัตถุนิยม ทั้งกระตุ้น โน้มน้าวและส่งเสริมให้บุคคล โดยเฉพาะเยาวชนอันเป็นพลังสำคัญของสังคมในอนาคต ใช้ตั้งเป้าหมายชีวิตที่แสวงหาความมั่งคั่ง และวิถีชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ รักความสะดวกสบาย เน้นการแข่งขันชิงดีชิงเด่น นิยมความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน ขาดจิตสำนึกสาธารณะ (Public consciousness)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากจะกำหนดควิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาตรฐานการเรียนรู้แล้วยังได้ให้รายละเอียดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก คือรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7)

จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนเป็นอันดับแรกและได้มอบหมายให้สถานศึกษาจัดทำสาระรายละเอียดของหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนสังคมและให้มีการกำหนดคุณธรรมจริยธรรมอันพึงประสงค์ไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา นอกจากนั้นยังต้องดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเหล่านั้นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยกำหนดให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน กำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละด้านสรุปตัดสินพัฒนาการของผู้เรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ ได้กำหนดคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมอันพึงประสงค์ไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งการมีจิตสาธารณะเป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่กระทรวง ศึกษาธิการได้กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้มีการ

กำหนดให้คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งในเป้าหมายยุทธศาสตร์ของการพัฒนาคนไทยใฝ่ดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2554) เป็นนโยบายหลักเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2554 - 2561) เพื่อให้ได้คนไทยยุคใหม่ที่มีคุณภาพ

จากสภาพปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ของสังคมที่มีมากขึ้นสวนทางกับความเจริญทางวัตถุ ส่งผลต่อคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในระดับประถมศึกษาให้ต่ำลงมาก ปัจจุบันนักเรียนปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมมากขึ้น มีพฤติกรรมเมินเฉยต่อภาระงานส่วนรวม ก้าวร้าว ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันเองในกลุ่มเพื่อนมีการเอาัดเอาเปรียบกัน หากไม่มีการวางแผนแก้ไขจะทำให้ปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ อันจะส่งผลกระทบต่อสังคม โดยรวมขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นทำให้เป็นปัญหาสังคมอนาคตและจากการศึกษานักเรียนที่มีอายุประมาณ 11 ปี ตามทฤษฎีของ Piaget อยู่ในวัยขั้นที่ 3 คือ ระหว่าง 7-11 ปี หรือก่อนวัยรุ่นขั้นนี้เด็กจะเรียนรู้กิจกรรมการกระทำต่างๆ และปฏิบัติได้ดี สามารถคิดย้อนกลับและรับความคิดของผู้อื่น การเรียนของเด็กในขั้นนี้ต้องอาศัยสิ่งที่เป็นรูปธรรม เด็กจะต้องจับได้มองเห็นได้เด็กยังไม่เข้าใจหรือเห็นจินตนาการในสิ่งที่เป็นนามธรรม สามารถเรียนรู้ได้ถึงความสัมพันธ์ของสิ่งของต่างๆ (สุรางค์ ไคว่ตระกูล. 2553: 55-57) จึงกล่าวได้ว่า เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่จะก้าวเข้าสู่วัยรุ่นและจบชั้นสูงสุดในโรงเรียนเพื่อไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังเป็นต้นแบบให้กับนักเรียนรุ่นน้อง การที่นักเรียนรุ่นพี่ขาดจิตสาธารณะ อาทิ การไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนนำสิ่งของที่เป็นสาธารณะไปเป็นของตนเอง ทิ้งขยะไม่เป็นที่การมพฤกษกรรมก้าวร้าวไม่มีสัมมาคารวะ ซึ่งปัญหาดังกล่าวล้วนเกิดจากการขาดความมีจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในด้านต่างๆ เช่น ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ ด้านพฤติกรรมครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียนด้านระเบียบวินัยในโรงเรียนและด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน เพื่อจะได้ทราบว่ามีปัจจัยด้านใดบ้างที่กล่าวมาข้างต้น มีผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาจิตสาธารณะและปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะให้ความร่วมมือ ในกิจกรรมต่างๆ ของสังคมเห็นคุณค่าของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียนรุ่นน้องและไม่ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมสืบไป

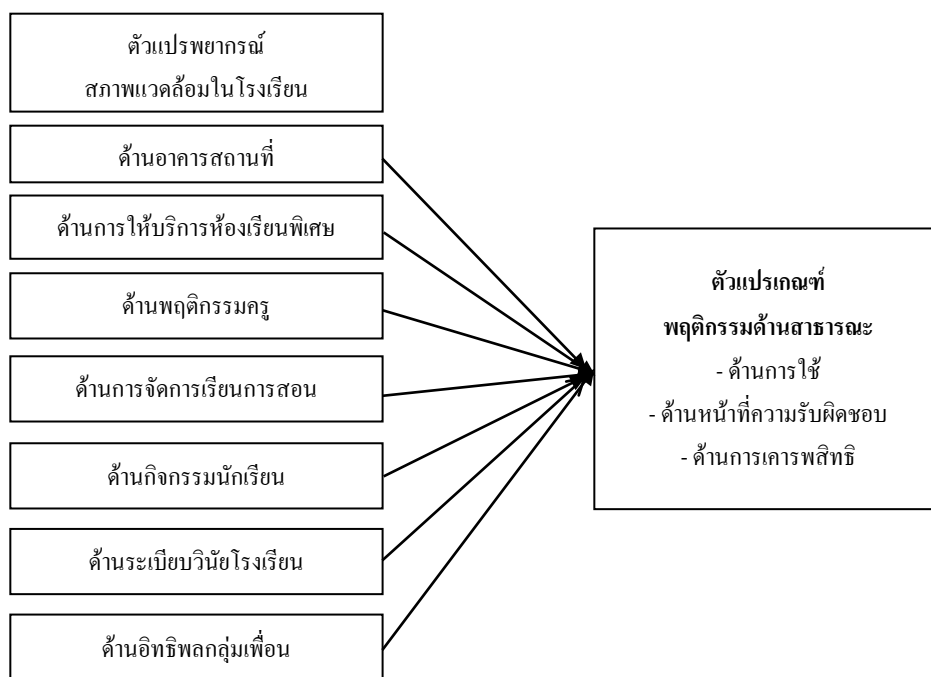
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถ สรุป ลักษณะของจิตสาธารณะนักเรียนโดยพิจารณาจากพฤติกรรมที่แสดงออกใน 3 องค์ประกอบ ดังนี้ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมและการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม ตามนิยามความหมายจิตสาธารณะของ ชาย โพธิ์สีดา (2540: 14-15) และอีกทั้งทำให้ทราบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำ ตัวแปรดังกล่าวมาศึกษาหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนตามแนวคิดของ Foster (1999: 51-52) ได้เลือกประเด็นที่สัมพันธ์กับชีวิตของนักเรียน เนื่องจากประเด็นที่สัมพันธ์กับชีวิตก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ใช้ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อม และสังคมมนุษย์ว่าควรจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีประสบการณ์กับประเด็นทางสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวจะเป็นการเตรียมตัวให้นักเรียนได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสนใจและกระตือรือร้นกับประเด็นระดับโลกเพื่อได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป จึงทำให้ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวแปรพยากรณ์ คือสภาพแวดล้อมในโรงเรียนทั้ง 7 ด้าน และตัวแปรเกณฑ์ คือ พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนดังแสดงภาพอธิบาย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ จำนวน 8,587 คน จาก 543 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของยามานะ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน โดยหากกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ ด้านพฤติกรรมครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านระเบียบวินัยในโรงเรียน ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) เป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการใช้สิ่งของในโรงเรียน ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ และด้านการเคารพสิทธิ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า เป็น 4 ระดับ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าสัมพันธระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม รวม 8 ด้าน จำนวน 62 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันตั้งแต่ 0.201 - 0.727 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยดำเนินการดังนี้

1. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตและความร่วมมือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจากนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบเพื่อขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามให้แก่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัย
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งได้รายละเอียด ดังตารางต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปร
พยากรณ์ (ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน) จำแนกเป็นรายด้าน

ตัวแปรพยากรณ์	($\bar{X}$)	(SD)	ระดับ
ด้านอาคารสถานที่ (X_1)	3.87	0.67	มาก
ด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ (X_2)	4.22	0.61	มาก
ด้านพฤติกรรมครู (X_3)	4.05	0.74	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน (X_4)	3.75	0.73	มาก
ด้านกิจกรรมนักเรียน (X_5)	3.94	0.65	มาก
ด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน (X_6)	4.05	1.24	มาก
ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X_7)	2.96	0.71	ปานกลาง
รวม	3.83	0.76	มาก

ผลจากการข้อมูลตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรพบว่าปัจจัยที่อยู่ในระดับ มาก 6 ตัวแปร โดยด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ ($\bar{X}=4.22, SD=0.61$) รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรมครู ($\bar{X}=4.05, SD=0.74$) ด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน ($\bar{X}=4.05, SD=1.24$) ด้านกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X}=3.94, SD=0.65$) ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}=3.87, SD=0.67$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.75, SD=0.73$) ตามลำดับ โดยที่ปัจจัยด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.96, SD=0.71$)

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

ตัวแปรเกณฑ์	($\bar{X}$)	(SD)	ระดับพฤติกรรม
พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ (Y)	2.44	0.39	นานๆครั้ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนอยู่ในระดับพฤติกรรมนานๆ ครั้ง ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหพันธ์เพียร์สัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	Y
X ₁	1							
X ₂	.525*	1						
X ₃	.518*	.529*	1					
X ₄	.521*	.443*	.525*	1				
X ₅	.474*	.519*	.485*	.533*	1			
X ₆	.106*	.223*	.392*	.233*	.302*	1		
X ₇	.234*	.125*	.154*	.241*	.232*	.023	1	
Y	.129*	.042	.163*	.164*	.185*	.058	.471*	1

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

X₁ = ด้านอาคารสถานที่

X₂ = ด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ

X₃ = ด้านพฤติกรรมครู

X₄ = ด้านการจัดการเรียนการสอน

X₅ = ด้านกิจกรรมนักเรียน

X₆ = ด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน

X₇ = ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน

Y = พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรม ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน (Y) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับปัจจัยด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X₇) (r = 0.471) ด้านกิจกรรมนักเรียน (X₅) (r = 0.185) ด้านการจัดการเรียนการสอน (X₄) (r = 0.164) ด้านพฤติกรรมครู (X₃) (r = 0.163) ด้านอาคารสถานที่ (X₁) (r = 0.129) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรม ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ได้ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและคัดเลือกตัวแปรเข้าสมการพยากรณ์แบบขั้นตอน ดังตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรเข้าสมการพยากรณ์

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²
X_7	.471	.220
X_7, X_3	.480	.230

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรเข้าสมการพยากรณ์ได้แก่ ตัวแปรพยากรณ์ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X_7) และด้านพฤติกรรมครู (X_3) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์พหุคูณที่เกิดจากการนำตัวแปรพยากรณ์ทั้งสองเท่ากับ .480 และค่าประสิทธิภาพการพยากรณ์เท่ากับ .230 คิดเป็นร้อยละ 23

ตารางที่ 5 ทดสอบความเป็นเส้นตรงของคะแนนจากตัวแปรเกณฑ์กับตัวแปรพยากรณ์ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X_7) และด้านพฤติกรรมครู (X_3) เพื่อจะได้ทราบว่าสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์ได้หรือไม่โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

	SS	df	MS	F	Sig
Regression	13.473	2	6.735	56.903*	.000
Residual	45.104	381	.118		
Total	58.577	383			

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 5 พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X_7) และด้านพฤติกรรมครู (X_3) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงซึ่งสามารถพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนโดยพิจารณาตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุดเข้าในสมการพยากรณ์และเพิ่มตัวแปรขึ้นทีละตัวแปรและทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นแต่ละตัวผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธีให้น้ำตัวแปรเข้าสมการแบบขั้นตอน

ตัวแปรพยากรณ์	b	β	SE _b	t	Sig
ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X ₇)	.250	.457	.025	10.037*	.000
และด้านพฤติกรรมครู (X ₃)	.048	.092	.024	2.024*	.044
a = 1.509		R = .480	R ² = .230	SE _{est} = .114	

*P < 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 6 พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X₇) และด้านพฤติกรรมครู (X₃) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.457 และ 0.092 ตามลำดับ ดังนั้น จะได้สมการพยากรณ์พหุคูณ ประกอบด้วย ปัจจัยพยากรณ์ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X₇) และด้านพฤติกรรมครู (X₃) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.480 สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ได้ร้อยละ 23 (R² = .230) และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .114

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อจะได้ว่ามี 6 ปัจจัยที่อยู่ในระดับมาก คือด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ ด้านพฤติกรรมครูด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน ด้านกิจกรรมนักเรียนด้านอาคาร สถานที่ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อนอยู่ใน ระดับปานกลาง และพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์มีพฤติกรรมอยู่ในระดับนานๆ ครั้ง

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน (X₇) ด้านกิจกรรมนักเรียน (X₃) ด้านการจัดการเรียนการสอน (X₄) ด้านพฤติกรรมครู (X₃) ด้านอาคารสถานที่ (X₁) ตามลำดับโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.471, 0.185, 0.164, 0.163 และ 0.129 ตามลำดับ ส่วนด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ (X₂) และด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน (X₆) มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ตัวแปรอทธิพลกลุ่มเพื่อน (X_7) และตัวแปรพฤติกรรมครู (X_3) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เกิดจากการนำตัวแปรพยากรณ์ทั้งสองเท่ากับ .480 และค่าประสิทธิภาพการพยากรณ์เท่ากับ .230 คิดเป็นร้อยละ 23 ซึ่งตัวแปรทั้งสองสามารถพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านอทธิพลกลุ่มเพื่อน (X_7) และด้านพฤติกรรมครู (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.457 และ 0.092 ตามลำดับ ดังนั้น จะได้สมการพยากรณ์พหุคูณ ประกอบด้วย ปัจจัยพยากรณ์ ด้านอทธิพลกลุ่มเพื่อน (X_7) และด้านพฤติกรรมครู (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.480 สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ได้ร้อยละ 23 ($R^2 = .230$) และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .114 เขียนเป็นสมการพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$Y' = 1.509 + 0.250X_7 + 0.048X_3 \text{ สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่}$$

$$Z' = 0.457Z_{X_7} + 0.092Z_{X_3}$$

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อระดับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่สามารถรับรู้ได้ว่าสิ่งแวดลอมด้านต่างๆภายในโรงเรียนนั้นต่างก็มีผลโดยตรงกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนเอง เพราะสภาพสภาพแวดล้อมเป็นตัวชี้นำและสามารถที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้ ถ้าสภาพแวดล้อมที่ดีมีการอบรมสั่งสอนและแนะนำที่ดี จะทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะที่สูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รังสรรค์ สิงหาราช (2547) ที่พบว่า การศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยภายในโรงเรียนและกิจกรรมประกวดความสะอาดห้องเรียนทำให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและรู้จักช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ซึ่งเน้นสิ่งแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของมะลิวัลย์ ก้อนทอง (2547) ที่พบว่า การศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ทำให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความมีจิตสาธารณะในตนเองดีขึ้นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาด ด้านกิริยามารยาทและด้านการประหยัด อดออม อันหมายถึงความมีระเบียบวินัย และยังสอดคล้องกับ Foster

(1999: 51-52) ที่นำแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและสังคมมนุษย์มาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยอาศัยกิจกรรมการระดมสมอง

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัย ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมครู ด้านอาคารสถานที่ ส่วนด้านการให้บริการห้องเรียนพิเศษ (X_2) และด้านระเบียบวินัยของโรงเรียน (X_6) มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

2.1 ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน อาจเนื่องมาจากนักเรียนนั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่เข้าสู่วัยรุ่น ดังนั้น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ทำให้พฤติกรรมต่างๆ สามารถถูกชักจูงได้โดยกลุ่มเพื่อน

2.2 ปัจจัยด้านกิจกรรมนักเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของเด็กโดยตรง เพราะกิจกรรมนั้นเป็นการแสดงออกของเด็กที่จะสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ถ้าหากเป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจจึงมีส่วนเป็นอย่างมากที่จะสามารถเป็นตัวปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กได้

2.3 ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนหากมีการดำเนินการที่ดีเด็กก็จะสามารถเอาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถที่จะซึมซับและค่อยๆ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยที่เด็กอาจจะไม่รู้ตัว ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนผู้จัดการเรียนการสอน (ครู) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความรู้พอที่จะสามารถจัดกิจกรรมให้เด็กสามารถเอาไปประยุกต์ใช้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้

2.4 ปัจจัยด้านพฤติกรรม เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นถือได้ว่าเป็นเด็กที่กำลังเรียนรู้ และจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียน ดังนั้นครูจึงเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่สุดที่เด็กสามารถเห็นและลอกเลียนแบบได้อย่างชัดเจน ดังนั้น พฤติกรรมครูจึงเป็นปัจจัยที่ไม่ควรมองข้าม

2.5 ด้านอาคารสถานที่ สถานที่ดี สะอาด โล่ง เรียบร้อย มีระเบียบ มีการวางแผนงานที่ดี มีการจัดโซนที่ดี จะทำให้เด็กเกิดความผูกพันและเกิดความรู้สึกรักอยากที่จะดูแล ปกป้องรักษาของที่เป็นของส่วนรวมจึงเป็นปัจจัยที่สามารถปลูกฝังให้เด็กเกิดจิตสาธารณะรักของส่วนรวมได้เป็นอย่างดี

จากปัจจัยต่างๆ จะพบว่าผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลของวิจัยของ พรพรหม พรคพวก (2550) ได้ศึกษา ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้งห้าตัว คือ การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและ

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .695 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ซึ่งเป็นผลจากพฤติกรรมของครูและยังสอดคล้องกับ Champagne (2007) ที่ได้ศึกษาเพื่อสำรวจรูปแบบต่างๆ ของจิตสำนึกทางสังคมเกี่ยวกับความสามารถของครูพลศึกษาที่มีต่อเยาวชนพื้นเมือง ในการศึกษาได้พัฒนารอบทฤษฎีให้เป็นวิธีการเพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชุมชน โดยการใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ครูพลศึกษา จำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่า ครูพลศึกษามีจิตสำนึกทางสังคมอย่างเห็นได้ชัดต่อเยาวชนพื้นเมือง

3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อนและพฤติกรรมของครู ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่เกิดจากการนำตัวแปรพยากรณ์ทั้งสองเท่ากับ .480 และค่าประสิทธิภาพการพยากรณ์เท่ากับ .230 คิดเป็นร้อยละ 23 ซึ่งตัวแปรทั้งสองสามารถพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ พิริยา นิลมาต (2550) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 380 คน ผลการศึกษาพบว่า คุณธรรมด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูคุณงามความดี ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการสอนของครู การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สามารถพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (2551) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้วยจิตสำนึก 14 กลุ่ม ที่ดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองครอบคลุม 76 จังหวัด พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ ครอบครัว ครู เพื่อนและสื่อมวลชน สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Kraft (1992) ที่ได้ศึกษาการฝึกอบรม ด้านการมีจิตสำนึกทางสังคม พบว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นส่งผลต่อคุณลักษณะทางจิตสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จัดกิจกรรมนักเรียนในลักษณะของโครงการที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนได้ดูแลตัวเอง โรงเรียนและชุมชนมากยิ่งขึ้น เช่น การสร้างจิตสาธารณะให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนชุมชนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู น่าอยู่

และนำเรียน เป็นที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็น นักเรียนมีมารยาทเรียบร้อย การทำความสะอาด และการแสดงออกในแนวทางที่เหมาะสม กิจกรรมการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่อง จิตสาธารณะที่หนูพึงมี กิจกรรมชมรมกบิล กิจกรรมการทำความสะอาดประกวดห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนใจวัยรุ่น กิจกรรมเพื่อเตือนน้องเมื่อทำผิด เป็นต้น

2. จัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาคือส่วนรวมและการมีน้ำใจ โดยการยกย่องชมเชยให้รางวัล และไม่เพิกเฉยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ตรงกันข้าม แต่ควรห้ามปรามตักเตือน และชี้แนะในทางถูกต้อง

3. ควรมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะและร่วมแสดงออกถึงการมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะที่หลากหลาย

4. ครูประจำชั้นควรมีการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนในชั้นในด้านต่างๆ เช่น พฤติกรรมการคบเพื่อน ๆ ของนักเรียนในชั้น เพื่อนำข้อมูลมาหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมและส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ทั้งนี้จากผลการวิจัย เห็นได้ว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อนส่งผลกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนแต่พฤติกรรมกรลอกเรียนแบบมิใช่มีอยู่ภายในโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นควรมีการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนจากสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลของสื่อ เป็นต้น

2. ควรศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ หรือศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2)

กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ. (2551). แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย : กรณีศึกษา

กลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชาย โพธิ์สีดา, และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษากรณี กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรพรหม พรรคพวก. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ใน สหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พริยา นิลมาตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มะลิวัลย์ ก้อนทอง. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านปางแก (สถาปนาชนูปถัมภ์) อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รังสรรค์ สิงหาราช. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านลำวิทยาการ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สกุณา บัณฑิตรัตน์, และคณะ. (2550). แนวคิด รูปแบบและวิธีการของการพัฒนาจิตสำนึกอาสาสมัครใน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรณีศึกษาการจัดกิจกรรมของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2553). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Champagne, L. D. (2007). Physical education teachers as allies to aboriginal students: Dimensions of social consciousness. **Masters Abstracts International**, 45(3): 56.
- Foster, G. W. (1999). **Elementary mathematics and sciences methods: Inquiry teaching and learning**. Belmont, CA: Wadsworth.
- Kraft, F.N. (1992). Nurturing social consciousness through church education. [Abstract]. **Dissertation Abstracts International**, 21(10), 3546-A.(UMI No 9917224).

*****